

Sygn. VPa 21/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska (spr.)

Sędziowie: SSO Magdalena Marczyńska, SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant: sekr.sądowy Anna Fijołek

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa B. M.

przeciwko Szpitalowi (...) w R.

o uchylenie kary porządkowej

na skutek apelacji powódki B. M.

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku IV Wydziału Pracy

z dnia 17 grudnia 2012r.

sygn. IV P 263/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchyla karę nagany zastosowaną wobec powódki B. M. przez pozwanego Szpital (...) w R. w dniu 3 lipca 2012r.;

2. zasądza od pozwanego Szpitala (...) w R. na rzecz powódki B. M. kwotę 150,00 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Sygn. akt V Pa 21/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 8 sierpnia 2012 roku powódka B. M. w pozwie z dnia 8 sierpnia 2012 roku wniosła o uchylenie kary nagany nałożonej w dniu 3 lipca 2012 roku przez pozwanemu Szpitalowi (...) w R..

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2012 roku, wydanym w sprawie IV P 263/12, Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Radomsku oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 77 złote tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę wyroku stanowiły następujące ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego:

B. M. została zatrudniona w Zespole (...) w R. (poprzedniku prawnym pozwanego) od dnia 15 lipca 1988 roku w pełnym etacie na stanowisku pomocy dentystrycznej. Następnie powódka pracowała na różnych stanowiskach. Od 3 lutego 1997 roku powódka podjęła obowiązki referenta BHP. Ostatnio powódka pracuje na stanowisku inspektora ds. BHP i Obronności.

W dniu 28 lutego 2012 roku powódka została zobowiązana do oceny stanowiska pracy A. K. wraz z przedstawieniem aktualnych badań rezystencji instalacji do której podłączony jest komputer wykorzystywany przez A. K..

Poleceniem służbowym z dnia 25 maja 2012 roku powódka została zobowiązana do założenia dla pracowników indywidualnych kart ewidencyjnych przydziału wydanej odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej. W tym zakresie pozwany pracodawca rozszerzył powódce zakres czynności.

W dniu 2 lipca 2012 roku pracodawca wezwał powódkę do złożenia dokumentów, które miała sporządzić zgodnie z poleceniami służbowymi z dnia 28 lutego i 25 maja 2012 roku. Powódka złożyła dwa pisma, ale nie przedstawiła wymaganych poleceniami dokumentów. Po wysłuchaniu powódki w dniu 3 lipca 2012 roku pozwany pracodawca wymierzył powódce karę porządkową nagany z powodu nieprzestrzegania ustalonego regulaminu pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, które polegało na niewykonaniu poleceń służbowych z dnia 28 lutego i 25 maja 2012 roku.

Powódka w dniu 10 lipca 2012 roku złożyła sprzeciw od nałożonej kary porządkowej. Pismem z dnia 20 lipca 2012 roku dyrektor pozwanego szpitala odrzucił sprzeciw i podtrzymał decyzję o ukaraniu.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Motywuując powyższe wskazał, że odpowiedzialność porządkowa pracownika jest stanem polegającym na ponoszeniu przez niego ujemnych konsekwencji osobistych lub majątkowych z tytułu zawinionego niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków wynikających ze stosunku pracy. Jest to swoisty rodzaj odpowiedzialności, nieznaną w innych stosunkach zobowiązaniowych. Uprawnionym do jej stosowania jest każdy pracodawca, bez względu na jego formę organizacyjno-prawną i strukturę własności. Realność wymierzania sankcji typu represyjnego stanowi ważne narzędzie realizacji uprawnień kierowniczych pracodawcy, umożliwia reakcję na niewykonanie przez pracownika prawnie wiążących poleceń dotyczących pracy. Oprócz ukarania sprawcy przekroczenia porządku, funkcją odpowiedzialności porządkowej jest prewencja i wychowanie, a więc zapobieżenie podobnym przekroczeniom w przyszłości.

Dalej podniósł, iż pociągnięcie pracownika do odpowiedzialności porządkowej może nastąpić w przypadku, gdy jego zachowanie wypełnia określone przesłanki, a więc gdy pracownik narusza obowiązki w zakresie porządku pracy i to w sposób subiektywnie naganny. Wina, rozumiana jako negatywna ocena psychicznej strony zachowania pracownika, może przybrać postać działania umyślnego (chce on wywołać dany skutek i podejmuje działania w tym kierunku albo przewiduje możliwość powstania takiego skutku i godzi się na to) oraz nieumyślnego (nie chce wprowadzić wywołać określonego skutku, ale przez lekkomyślność lub niedbalstwo przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych, dochodzi do skutku, którego zaistnienie przewidywał albo mógł przewidzieć, np. naruszenie w zakresie przepisów BHP lub przeciwpożarowych). Winę dowodzi się na podstawie domniemań faktycznych, analizując zachowanie pracownika, w tym jego nastawienie psychiczne, stopień świadomości dokonanego wyboru i adekwatność do sytuacji.

W przepisie art. 108 k.p.; w sposób wyczerpujący określony został katalog dopuszczalnych kar porządkowych, który obejmuje trzy ich rodzaje: 1) karę upomnienia, 2) karę nagany oraz 3) karę pieniężną. Kary niemajątkowe pracodawca może nakładać w każdym przypadku uzasadniającym zastosowanie trybu odpowiedzialności porządkowej.

Sąd Rejonowy wskazał, że z uwagi na funkcje odpowiedzialności porządkowej oraz wpływ upływu czasu na dostępność środków dowodowych, wymierzenie kary porządkowej ograniczone zostało tylko do stosunkowo krótkiego terminu po naruszeniu obowiązku, tj. do okresu 2 tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez pracodawcę lub innego pracownika uprawnionego do wymierzania kar porządkowych o naruszeniu obowiązku pracowniczego i 3 miesięcy od chwili, kiedy miało miejsce to naruszenie. Upływ jednego z ww. terminów powoduje wygaśnięcie uprawnienia pracodawcy do ukarania pracownika za konkretne przekroczenie porządkowe. Terminy te są ostateczne i nie podlegają przywróceniu.

W ocenie Sądu I instancji naruszenie obowiązków pracowniczych przez powódkę w przedmiotowej sprawie jest niewątpliwe w świetle ustalonego stanu faktycznego. Pozwany pracodawca w postępowaniu dowodowym wykazał podstawową kwestię, jaką jest wydanie poleceń służbowych oraz fakt, że powódka nie wykonała tych poleceń. Okoliczności te przyznała sama powódka przesłuchiwana jako strona. Powódka powoływała się na fakt, iż polecenie z dnia 28 lutego 2012 roku nie miało oznaczonego terminu jego wykonania, jednakże nie można uznać tego argumentu jako usprawiedliwiającego niewykonanie polecenia, jeżeli zważy się na czas, jaki upłynął od daty wydania polecenia do wymierzenia powódce kary nagany.

Z tych też względów Sąd Rejonowy uznał, iż pozwany miał uzasadnione podstawy do zastosowania wobec powódki kary nagany i orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Rejonowy orzekł na podstawie § 12 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349).

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości apelacją powódka. Skarżąca zarzuciła wyrokowi:

1) naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 229 k.p.c. poprzez uznanie za przyznane przez powódkę okoliczności, że nie wykonała poleceń służbowych z dnia 28 lutego 2012 roku i maja 2012 roku, pomimo że powódka nie złożyła oświadczenia o przyznaniu tych okoliczności, a wręcz przeciwnie kwestionowała te okoliczności;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych niezgodnych z treścią materiału dowodowego, brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie tj. z pominięciem zeznań powódki, pozwanego oraz akt osobowych, sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego nie wynikających, skutkujące uznaniem przez Sąd I instancji, że powódka ponosi odpowiedzialność za niewykonania poleceń służbowych z dnia 28 lutego 2012 roku oraz 25 maja 2012 roku;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie dokonanie oceny wszystkich dowodów zebranych w sprawie, a w konsekwencji nie zawarcie w uzasadnieniu wyroku wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia a mianowicie: ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

2) naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 108 k.p. w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 roku w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 246, poz. 2468) poprzez błędną wykładnię i nie zastosowanie,

- art. 109 § 1 k.p. poprzez jego nie zastosowanie i nie uchylenie kary porządkowej wymierzonej pomimo upływu terminów z przepisu tego wynikających.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości poprzez uchylenie kary porządkowej, bądź ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie Sądowi I instancji

celem ponownego rozpoznania. Ponadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, albowiem trafne okazały się zarzuty w niej zawarte.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p., za nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonego porządku, regulaminu pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych pracodawca może wobec pracownika zastosować karę upomnienia lub karę nagany.

Art. 109 § 1 k.p. wymaga od pracodawcy zachowania odpowiednich terminów do zastosowania kary porządkowej, tj. kara nie może być zastosowana po upływie 2 tygodni od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego i po upływie 3 miesięcy od dopuszczenia się tego naruszenia. Zgodnie z art. 109 § 2 k.p. kara może być zastosowana tylko po uprzednim wysłuchaniu pracownika.

W niniejszej sprawie, jak wynika to z zebranego materiału dowodowego, strona pozwana zastosowała wobec powódki karę nagany za niewykonanie dwóch poleceń służbowych.

Rzecz Sądu Rejonowego było zatem ocenić każde z poleceń i rozstrzygnąć, czy pozwany zasadnie z zachowaniem wymogów formalnych i materialnych mógł ukarać powódkę za ich nie wykonanie.

Sąd Okręgowy nie akceptuje oceny dowodów dokonanej przez Sąd meriti, który przyjmując, iż niewykonanie poleceń przez powódkę było niewątpliwe i uzasadniało zastosowanie kary porządkowej, gdyż ocena ta jest pobieżna i nie uwzględnia całokształtu okoliczności związanych z zastosowaniem wobec powódki kary nagany. Zasadnym więc okazał się zawarty w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 233 k.p.c.

Sąd Okręgowy podziela także zawarty w apelacji zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego tj. art. 108 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i zastosowanie oraz 109 k.p. poprzez jego pominięcie w aspekcie oceny polecenia z lutego 2012 roku.

Lektura akt wykazała, iż ukaranie powódki karą porządkową miało związek z niewykonaniem dwóch poleceń służbowych.

Odnosząc się do pierwszego z nich, to jest polecenia służbowego z dnia 28 lutego 2012 roku dotyczącego oceny stanowiska pracy A. K. nie należy przyznać rację apelującemu, iż pracodawca naruszył zachowaniem swym przepis art. 109 k.p., zgodnie z którym nie może być zastosowana po upływie 2 tygodni od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego i po upływie 3 miesięcy od dopuszczenia się naruszenia. Treść polecenia służbowego z lutego 2012 roku nie zawiera terminu jego wykonania, co jest uchybieniem ze strony pracodawcy, a ta okoliczność nie może być w żadnym razie interpretowana na niekorzyść pracownika. Stwierdzenie naruszenia w przypadku nie wskazania terminu do wykonania polecenia po upływie prawie 5 miesięcy od daty jego wydania w żadnym razie nie może w ocenie Sądu Okręgowego uzasadniać zastosowania z tego tytułu wobec powódki kary nagany. Dlatego nie można podzielić w tym zakresie stanowiska Sądu meriti, iż pracodawca spełnił wymogi formalne wynikające z powyższego przepisu.

Jeśli chodzi natomiast o okoliczności związane z drugim z poleceń wydanych powódce przez przełożonego z dnia 25 maja 2012 roku, to nie bez znaczenia przy ocenie przesłanek odpowiedzialności porządkowej, fakt, iż polecenie to miało związek z rozszerzeniem powódce tego samego dnia zakresu obowiązków.

Przesłankami odpowiedzialności porządkowej pracownika są wina i bezprawność jego zachowania, powodujące naruszenie obowiązków pracowniczych. Wina pracownika przy zastosowaniu kary porządkowej będzie najczęściej umyślna, choć nie można wykluczyć również winy nieumyślnej. Bezprawność natomiast należy ocenić nie tylko przez pryzmat obowiązujących przepisów, ale także przez prawnie skuteczne polecenie przełożonych.

Odnosząc powyższe do analizowanej sprawy należy zwrócić uwagę, iż zarówno polecenie służbowe z 25 maja 2012 roku, jak i nowe obowiązki dotyczyły „założenia i prowadzenia na bieżąco dla pracowników indywidualnych kart ewidencyjnych przydziału wydanej odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej”. Poza sporem jest, iż do tej pory obowiązki te należały do innego pracownika. Pracodawca wydając powyższe polecenie nie tylko nie określił powódce terminu do jego wykonania, ale także nie wyjaśnił, czy chodzi o przejęcie już założonych kart, czy też założenie ich i prowadzenie na przyszłość, czyli tylko wobec tych przypadków, które będą miały miejsce po 25 maja 2012 roku. Jakkolwiek ma rację pozwany, iż powódka mogła w razie wątpliwości zwrócić się do przełożonego o wyjaśnienie wątpliwości, to jednak, przy tak ogólnikowej treści polecenia, którego realizacja wiązała się nadto z zupełnie nowymi obowiązkami nie można uznać, iż nie wykonanie polecenia (bez wskazanego terminu) przez przeszło 1 miesiąc uzasadniała zastosowanie wobec niej kary nagany. Przekonująca jest w tym kontekście argumentacja powódki, iż treść polecenia rozumiała tak, że miał się on odnosić do nowych zdarzeń związanych z wydawaniem odzieży, a co nie miało miejsca w okresie od 25 maja 2012 roku do 3 lipca 2012 roku. Dlatego Sąd Okręgowy nie dostrzegł w jej działaniu bezprawności i uznał, iż brak było podstaw prawnych do wymierzenia jej z tego tytułu kary nagany.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie „1” sentencji.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w punkcie II wyroku znajduje swoje uzasadnienie w przepisie [art. 98 § 1 i 3 k.p.c.](#) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490).